

(Глас јавности)

Док, реторички, сви српски политичари тврде да су за привлачење инвеститора из иностранства, у делу Владе Србије се води кампања чији је мото „Руси су непожељни као инвеститори!“ Потпредседник Владе Србије и лидер Г17 плус Млађан Динкић иде дотле да је недавно, јавно, све оне који не куде енергетски споразум с Русијом оптужио да нису патриоте. Остатак Владе Србије се не оглашава о овоме, као ни сам председник државе Борис Тадић. Ваљда да не би били жигосани као русофили.

Москва не одустаје

Истовремено, из Москве стижу сигнали да они неће одустајати од одредби међудржавног енергетског споразума који су званичници Србије и Русије потписали 25. јануара у Кремљу. За петак се чак најављује долазак Алексеја Милера, председника управног одбора „Гаспрома“. Иако је на челу компаније са поприличним државним власништвом, Милер сигурно у Београд неће доћи због тога да српској јавности положи рачуне о томе колика му је плата, већ да би са српским званичницима решио спорна питања око реализације међудржавног енергетског аранжмана и присуствовао потписивању уговора о продаји 51 одсто Нафтне индустрије Србије АД „Гаспромнефту“.

У јучерашњем броју Политика, наиме, пише да ће „Гаспрому“ бити понуђене две опције измене енергетског споразума. „Прва представља одложено ступање на снагу уговора о продаји 51 одсто акција НИС-а. По тој опцији, НИС би био продат на дан потписивања уговора, али је ступање на снагу тог уговора условљено усвајањем позитивне студије изводљивости за изградњу гасовода ‘Јужни ток’, најкасније до 30. јуна 2010. године, а експлоатација гасовода требало би да почне најкасније 31. децембра 2015. Уколико студија изводљивости не буде усвојена до 30. јуна 2010. године, онда нема ништа ни од продаје НИС-а. Српска страна се обавезује да у периоду од потписивања уговора до његовог ступања на снагу неће продавати НИС, а да ће га продати Русима ако испуне гаранцију под условима који су записани у Међудржавном споразуму (400 милиона евра).

Друга опција српске стране предвиђа да Руси за 400 милиона евра могу да добију само

25 одсто НИС-а. Преосталих 26 одсто (до предвиђених 51) Руси би добили без додатног плаћања тек када усвоје позитивну студију изводљивости гасовода 'Јужни ток'. У случају да нема те студије, Руси би остали власници 25 одсто акција НИС-а. 'Гаспром' би имао право да изађе из власништва НИС-а ако надокнади српској страни изгубљену добит, а српска страна имала би обавезу да врати 400 милиона евра. Према тој опцији, управљачка права била би заједничка“.

Смишљен потез

Засада су „мали изгледи да би документа могла да буду потписана прекосутра“, закључује Политика, наводећи да „из извора блиских преговарачком процесу Политика сазнаје да представници 'Гаспрома' нису могли да дају гаранције за изградњу 'Јужног тока', а представници 'Гаспромнефта' у преговорима само инсистирају на куповини НИС-а, тврдећи да они нису надлежни за 'Јужни ток'. Уколико руска страна остане при том ставу и после посете Алексеја Милера, политички врх Србије ће од парламента тражити да се поново изјасни о енергетском споразуму са Русијом.“

Не сумњамо да су ове информације „процуриле“ из Министарства економије и регионалног развоја, на чијем челу је потпредседник Динкић јер је лидер Г17 плус упорно понављао да је 400 милиона евра мало за 51 одсто НИС-а, иницирао нову процену српске нафтне компаније и захтев „Гаспрому“ да (до) купи додатних 19,4 одсто акција НИС-а, али по цени на основу Дилојтове процене вредности.

Остаје питање ко ће то пасти на поправном - председник или Влада Србије? Или сами посланици у Народној скупштини?

Милер и чланови високе руске државне делегације, која ће у петак у председништву Србије присуствовати потписивању споразума о оснивању „Српско-руског дијалога“, вероватно ће са председником Тадићем, који је присуствовао потписивању у Кремљу, разговарати и о томе зашто се преко државних гаранција Русије траже и економске гаранције самог „Гаспрома“. Односно, зашто ће се посланицима Скупштине Србије, евентуално, понудити прилика да ревидирају ставове подршке споразуму са Русијом.

Сви они требало би, међутим, народу Србије, који је заправо тај имагинарни власник

државне компаније НИС АД, да положи рачуне откуд им право да НИС доведу до просјачког штапа.

Чудно је стално инсистирање на ономе за шта гаранције не траже ни Италија ни Бугарска

Београд - Патриотски је, наравно, у преосталим данима покушавати од Руса у преговорима добити што боље параметре око модернизације НИС-а, очувању постојећих и повећању капацитета за прераду у рафинеријама, на екологији, модернизацији пумпи, томе да се „Гаспром“ укључи у финансирање изградње Паневропског нафтовода... што дужој траси „Јужног тока“ и што већем капацитету гасовода...

Али, чудно је стално инсистирати на ономе за шта гаранције не траже ни Италија ни Бугарска, земље које су на почетку и крају „Јужног тока“. Јер, гасовод је потребан Русима, да би своју робу могли продавати. А Европа, не само Србија, нема велики избор од кога да је купи јер, процене показују да је, чак да поред „Јужног“ и „Северног тока“ буде изграђен и гасовод „Набуко“ потражња за плавим енергентом већа од збира њихових капацитета.

Није, наравно, спорно да су Руси због финансијске кризе и рецесије пролонгирали довршетак гасовода до 2015. године. Али, то се десило јесенас. А да су пролетос, 25. маја, као што је то првобитно било планирано, „Србијагас“ и „Гаспром“ потписали уговор о формирању заједничког предузећа за изградњу гасовода „Јужни ток“, Србија би данас имала документ у коме би писало да је година завршетка гасовода 2012. У том документу свакако би стајали и пенали за непоштовање рокова. Формирање мешовитог предузећа померано је, да подсетимо, због избора у Србији.

Динкићево „узимала-давала“!

А шта ће бити са НИС ако се Влада Србије заиста сложила да овакав захтев упути „Гаспрому“. Јер, да подсетимо, прошла влада није дозволила да НИС 2007. године узме кредит од око 400 милиона долара и крене у модернизацију. Тадашњи генерални директор НИС Срђан Бошњаковић је тада тврдио да су „трогодишњи стратешки план и

План пословања за 2007. верификовале надлежне институције, Управни одбор и Скупштина НИС, као и Влада Републике Србије.

По том плану НИС је модернизацију требало да заврши до 2010. године.

Потпредседник и у тадашњој влади и председник Комисије за реструктурирање и приватизацију јавних предузећа, Божидар Ђелић, међутим, тада је тврдио да НИС не треба задуживати. Теза је била да ће о модернизацији одлучивати стратешки партнер који ће се изабрати на тендеру. Тендер, као што знамо, никада није био расписан, чему је, умногоме кумовао и потпредседник Динкић, у надлежности чијег министарства је и тада била приватизација.

Споменута 2010. година је, иначе, означена као крајња за монопол НИС на тржишту Србије, јер тада треба да престане да важи владина уредба о забрани увоза нафтних деривата. Зато је мало вероватно да ће Руси пристати да НИС, овакав какав је сада, купе тек 2010. године. Питање је да ли би НИС-ове рафинерије и пумпе тада хтели и цабе јер без уредбе нафтне компаније, које сада већ држе више од 50 одсто тржишта нафтних деривата, моћи ће из рафинерија у окружењу, Мађарске, Аустрије, Румуније, Хрватске, Бугарске, а одскора и Републике Српске, јер је „Зарубежњефт“ покренуо рафинерију у Босанском Броду - да увозе деривате европског квалитета.

Ништа веће шансе да га Руси прихвате нема ни други Динкићев сценарио, по ком би „Гаспром“ за 400 милиона евра могао да добије само 25 одсто НИС-а. Преосталих 26 одсто (до предвиђених 51) Руси би добили без додатног плаћања 2010. године, ако „прође“ позитивна студија за „Јужни ток“. У противном „Гаспромњефту“ за 400 милиона остаје 25 одсто власништва НИС-а или да изађе из власништва НИС-а, али, тек ако надокнади српској страни изгубљену добит, а српска страна имала би обавезу да врати 400 милиона евра.

Све ово неодољиво подсећа на ону дечију „узимала-давала“. А политичари себи не би смели да дозволе да се играју озбиљним стварима. Поготово што није реч о њиховој имовини.